

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ไปแจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง และจะศึกษาในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง โดยศึกษาอาจารย์ประจำทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏ ในเขตกรุงเทพฯ

แหล่งข้อมูลและประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง” ครั้งนี้กำหนดขอบเขตที่จะใช้แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลโดยจะศึกษาอาจารย์ประจำในสาขานิเทศศาสตร์ รวมถึงคณะวารสารศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ (โปรแกรมสาขานิเทศศาสตร์) ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏ ซึ่งคั้นข้อมูลสถิติดังกล่าวจากทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯเท่านั้น โดยสามารถจำแนกแหล่งข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

รายชื่อมหาวิทยาลัยของรัฐ	จำนวนอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ (คน)
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	60
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	45
3. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	24
4. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	5
จำนวนรวม	134

รายชื่อมหาวิทยาลัยเอกชน	จำนวนอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ (คน)
1.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	110
2. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	41
3. มหาวิทยาลัยเกริก	16
4. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	33
5. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	30
6. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	30
7. มหาวิทยาลัยสยาม	33
8. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	37
9. มหาวิทยาลัยรังสิต	78
จำนวนรวม	408

รายชื่อสถาบันราชภัฏ	จำนวนอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ (คน)
1.สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	15
2. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	10
3. สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	7
4. สถาบันราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา	13
5. สถาบันราชภัฏธนบุรี	6
6. สถาบันราชภัฏพระนคร	10
จำนวนรวม	61

แหล่งข้อมูลสถาบันต่างๆ มีทั้งหมด 19 แห่ง จำนวนอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์มีจำนวนทั้งสิ้น 603 คน ผู้วิจัยได้ขอข้อมูลสถิติจำนวนอาจารย์จากทบวงมหาวิทยาลัยของปี 2545 โดยเก็บข้อมูลแยกตามประเภทของอาจารย์ในสถาบันต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพฯ โดยตั้งกลุ่มเป้าหมายในการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แต่ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 352 ชุด จากจำนวนอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ที่มีทั้งหมด 603 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 176 ชุด มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 8 ชุด เหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 168 ชุด โดยกระจายแบบสอบถามไปในกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- มหาวิทยาลัยของรัฐมีทั้งหมด 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจำนวนอาจารย์รวมกันทั้งหมด 134 คน การแบ่งกลุ่มตัวอย่างคิดจากจำนวนรวมอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนสาขานิเทศศาสตร์มีทั้งหมด 603 คน ดังนั้นการเก็บกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐคิดได้เป็นร้อยละ 30 เท่ากับจำนวนอาจารย์ 50 คนจากจำนวนอาจารย์ทั้งหมด

- มหาวิทยาลัยเอกชนมีทั้งหมด 9 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยาม . มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยรังสิตมีจำนวนอาจารย์รวมกันทั้งหมด 408 คน การแบ่งกลุ่มตัวอย่างคิดจากจำนวนรวมอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนสาขานิเทศศาสตร์มีทั้งหมด 603 คน ดังนั้นการเก็บกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐคิดได้เป็นร้อยละ 50 เท่ากับจำนวนอาจารย์ 130 คนจากจำนวนอาจารย์ทั้งหมด

- สถาบันราชภัฏมีทั้งหมด 6 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร มีจำนวนอาจารย์รวมกันทั้งหมด 61 คน การแบ่งกลุ่มตัวอย่างคิดจากจำนวนรวมอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนสาขานิเทศศาสตร์มีทั้งหมด 603 คน ดังนั้นการเก็บกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐคิดได้เป็นร้อยละ 20 เท่ากับจำนวนอาจารย์ 20 คนจากจำนวนอาจารย์ทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการสำรวจวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรไว้ดังนี้

- ตัวแปรต้น คือ อาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ที่สังกัดสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านนิเทศศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐบาล มหาวิทยาลัยเอกชน และสถาบันราชภัฏ
- ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ที่มีต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง ในประเด็นสำคัญในมาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญเรียกว่า พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 และประเด็นสำคัญร่างพระราชบัญญัติกิจการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม 1 ฉบับ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อ โดยใช้กรอบแนวคิดมาตรา 40 เป็นข้อมูลในการตั้งคำถาม

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อายุราชการ ตำแหน่งทางวิชาการ สาขาวิชาที่สอน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจและการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปในด้านต่างๆ ของอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำความรู้สึกรหรือความคิดเห็นของอาจารย์ไปถ่ายทอดต่อนักศึกษา

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิรูปสื่อซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- ประเด็นสำคัญในมาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญเรียกว่า พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 อาทิ การจัดสรรคลื่นความถี่ เนื้อหารูปแบบรายการ คณะกรรมการ กสช. ฯลฯ

- ประเด็นสำคัญร่างพระราชบัญญัติกิจการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมพ.ศ. 25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศท. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มยูบีซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และ คณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ

วิธีสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สร้างขึ้นโดย คีทชารวรรณจากแนวทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และตำราสร้างเครื่องมือวิจัย เมื่อสร้างเครื่องมือดังกล่าวแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขและปรับปรุง หลังจากนั้นจะนำไปทดสอบก่อนใช้จริง (Try out) กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นหรือความน่าเชื่อถือ (Reliability)

หลักเกณฑ์ในการให้คะแนน

ผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถามในการวัดความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิติศาสตร์ต่อประเด็นต่างๆ ที่มีต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยเลย

เกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นได้มาจากค่าร้อยละ

ร้อยละ	0 – 49	ไม่เห็นด้วยเลย
ร้อยละ	50 – 59	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
ร้อยละ	60 – 69	ไม่แน่ใจ
ร้อยละ	70 – 79	ค่อนข้างเห็นด้วย
ร้อยละ	80 – 100	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการศึกษา การรับรู้และความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง โดยแจกแบบสอบถามอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Servey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถาม 352 ชุดที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อ ไปยังมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และราชภัฏที่มีสาขานิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์ด้วยตัวเอง

รายชื่อมหาวิทยาลัยของรัฐ	จำนวนอาจารย์ ในสาขานิเทศ ศาสตร์ (คน)	จำนวนอาจารย์ใน สาขานิเทศศาสตร์ ที่แจกแบบสอบ ถาม(คน)	จำนวนอาจารย์ใน สาขานิเทศศาสตร์ ที่ตอบแบบสอบ ถาม(คน)
1.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	60	34	22
2.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	45	30	9
3.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมา ธิราช	24	20	11
4.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	5	3	2
จำนวนรวม	134	87	44

รายชื่อมหาวิทยาลัย เอกชน	จำนวนอาจารย์ ในสาขานิเทศ ศาสตร์ (คน)	จำนวนอาจารย์ใน สาขานิเทศศาสตร์ที่ แจกแบบสอบถาม (คน)	จำนวนอาจารย์ใน สาขานิเทศศาสตร์ที่ ตอบแบบสอบถาม (คน)
1.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	110	50	24
2.มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย์	41	20	9
3. มหาวิทยาลัยเกริก	16	15	6
4. มหาวิทยาลัยเกษม บัณฑิต	33	10	6
5. มหาวิทยาลัยเซนต์ จอห์น	30	15	8
6. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	30	15	5
7. มหาวิทยาลัยสยาม	33	20	10
8. มหาวิทยาลัยหอการ ค้าไทย	37	25	9
9. มหาวิทยาลัยรังสิต	78	30	25
จำนวนรวม	408	200	102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อสถาบันราชภัฏ	จำนวนอาจารย์ใน สาขานิเทศศาสตร์ (คน)	จำนวนอาจารย์ใน สาขานิเทศศาสตร์ที่ แจกแบบสอบถาม (คน)	จำนวนอาจารย์ใน สาขานิเทศศาสตร์ที่ ตอบแบบสอบถาม (คน)
1.สถาบันราชภัฏ สวนดุสิต	15	15	7
2.สถาบันราชภัฏ สวนสุนันทา	10	10	3
3.สถาบันราชภัฏ จันทระเกษม	7	7	3
4.สถาบันราชภัฏ สมเด็จพระเจ้าพระยา	13	10	3
5.สถาบันราชภัฏ ธนบุรี	6	6	3
6.สถาบันราชภัฏ พระนคร	10	10	3
จำนวนรวม	61	65	22

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไว้ที่เลขาคณะนิเทศศาสตร์ของแต่ละสถาบันเนื่องจากเป็นระเบียบที่ทางแต่ละสถาบันกำหนดไว้ โดยเลขาคณะนิเทศศาสตร์จะเป็นผู้ที่แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ และเป็นผู้ที่รวบรวมแบบสอบถามจากอาจารย์เมื่อทำเสร็จ แต่มีบางมหาวิทยาลัยที่ผู้วิจัยสามารถเดินแจกเองได้ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

3. ผู้วิจัยติดต่อขอรับแบบสอบถามคืนที่เลขาคณะนิเทศศาสตร์ของแต่ละสถาบัน โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามทั้งหมดประมาณ 3 เดือน โดยที่ทางเลขาคณะฯ ของแต่ละสถาบันจะเป็นผู้แจ้งมาและผู้วิจัยติดต่อขอรับคืนเอง เพื่อนำกลับมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการรับรู้และความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง หลังจากที่ทำการเก็บข้อมูล (แบบสอบถาม) จากกลุ่มตัวอย่างจนครบแล้ว ก็จะนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลและวิเคราะห์สรุป โดยการนำมาคิดเป็นค่าร้อยละ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้นโดยการใช้กรอบแนวคิด และทฤษฎีในบทที่ 2 เป็นมาเป็นกรอบในการศึกษาผลการวิจัยครั้งนี้

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลหลังจากผู้วิจัยนำไปทดสอบก่อนใช้จริง (Try out) กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย และไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายจริงจำนวน 200 ชุด แต่ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 352 ชุด อาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ตอบแบบสอบถามกลับมา 168 ชุด หลังจากที่ได้แบบสอบถามกลับมาแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลด้วยตัวเอง หากแบบสอบถามไม่มีความสมบูรณ์ผู้วิจัยสามารถแก้แบบสอบถามได้ทันที เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้ที่ไปแจกแบบสอบถามตามมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏด้วยตัวเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย